บทที่ 4
ผลการวิจัย

กระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อในการนำเสนอผลการศึกษา ประกอบด้วย 1) ข้อมูลเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุในตำบลบางปลา 2) กระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม 3) การวิเคราะห์ทางเลือกรูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ และ 4) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ทางเลือกในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการศึกษาเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา

ผลการศึกษาในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ คือ ข้อมูลเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการในแต่ละกลุ่มอาชีพ มีรายละเอียด ดังนี้

ผลการศึกษาเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลาที่ส่วนใหญ่ทำเป็นอาชีพหลัก พบว่า

1. อาชีพประมงน้ำจืด ได้แก่ การเลี้ยงปลาสลิด ปลานิล ปลาเบญจพรรณ และกุ้งขาว

2. อาชีพการเกษตร ได้แก่ การทำสวนมะม่วงน้ำดอกไม้พันธุ์มะม่วงน้ำดอกไม้เบอร์ 4 ที่มีรสชาติความหวานที่ไม่เหมือนพื้นที่อื่นเป็นสายพันธุ์ที่สร้างชื่อเสียงกับตำบลบางปลาและปลูกกล้วยน้ำว้า

รองลงมาจากอาชีพหลัก พบว่า

1. อาชีพประมงแปรรูป ประกอบด้วย เก็บรักษาและถนอมสัตว์น้ำ ได้แก่ ปลาสลิดเค็มตากแห้งแดดเดียว ปลาสลิดหอมตากแห้ง

2. แปรรูปสัตว์น้ำให้เป็นส่วนประกอบสำคัญในตัวผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้แก่ ปลาสลิดกรอบสามรส ปลาสลิดเนื้อทอง ปลาสลิดซอยทอดกรอบ ข้าวเกรียบปลาสลิด ข้าวเกรียบปลาสลิดผสมพริกเผา

3. อาชีพเกษตรแปรรูป ได้แก่ มะม่วงน้ำปลาหวาน ข้าวเหนียวมะม่วง กล้วยอบเนย กล้วยคลุกเนย

4. อาชีพอาหารคาว ได้แก่ แกงส้ม แกงส้มมะละกอปลาตะเพียน แกงคั่วปลาหมอ ฉู่ฉี่ปลาหมอ ต้มกะปิปลาหมอ (สูตรดั้งเดิม)

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

5. อาชีพทำอาหารหวาน ได้แก่ ขนมกง ขนมถังแตกพระจันทร์ข้างแรม ขนมเบื้องญวน ขนมจีบ มะตะบะ เฉาก๊วยเห็ด และขนมไทย อาทิ ขนมชั้น ขนมหม้อแกง ฝอยทอง ทองหยอด และเม็ดขนุน

6. อาชีพนาฏศิลป์ ได้แก่ ละครชาตรี และปี่พาทย์มโหรีไทย

และพบเป็นส่วนน้อย พบว่า

1. อาชีพเครื่องแกงสำเร็จรูป ได้แก่ เครื่องแกงส้ม น้ำพริกปลาสลิด น้ำพริกปลานิล น้ำพริกเห็ด

2. อาชีพหัตถกรรมจักสาน ได้แก่ งานจักสานที่ทำจากหวาย ไม้ไผ่ พลาสติก ต้นธูปฤาษี (กกช้าง) และผักตบชวา

ผลศึกษากระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการศึกษาในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ คือ กระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมในตำบลบางปลา โดยผู้วิจัยใช้แนวคำถามที่กำหนดไว้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และแยกข้อมูลสำคัญตามการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) จำนวน 31 คน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลสำคัญของผู้บริหารปกครองท้องถิ่นที่มีผลต่อกระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพ ประกอบด้วย (1) การมีนโยบายในสนับสนุนและส่งเสริมอาชีพชุมชนและอาชีพสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน (2) การทำให้กลุ่มอาชีพชุมชนมีความเข้มแข็ง (3) การมีวิธีการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ และ (4) รูปแบบการส่งเสริมที่เหมาะสมกับอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุ

และผู้ที่จะสามารถให้ความชัดเจน ตรงไปตรงมาของข้อมูลเหล่านี้ คือ อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา จำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลาปฏิบัติหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา จำนวน 1 คน หัวหน้ากองสวัสดิการสังคมและพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน และสมาชิกสภาตำบล จำนวน 2 คน และประธานสภาวัฒนธรรมตำบลบางปลา จำนวน 1 คน ผลของข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1.1 การมีนโยบายในสนับสนุนและส่งเสริมอาชีพชุมชนและอาชีพสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน ได้แก่

1.1.1 การจัดประชุมร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสมาชิกกลุ่มอาชีพก่อนที่จะดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

1.1.2 กำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมอาชีพดั้งเดิมในตำบลบางปลาลงในทุกกิจกรรมของหน่วยงานเพื่อให้เกิดการบูรณาการกิจกรรมร่วมกัน

1.1.3 จัดทำงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่โดดเด่นของตำบลลงในแผนพัฒนาสี่ปีเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องทั้งการค้นหา สนับสนุนและส่งเสริมอาชีพดังกล่าว

1.1.4 จัดทำเป็นแผนกิจกรรมและประเมินผลแผนกิจกรรมในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องโดยกองสวัสดิการและพัฒนาชุมชนเป็นผู้ดูแลหลัก

1.1.5 สร้างตัวชี้วัดในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพในชุมชนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์

1.1.6 จัดทำเป็นโครงการนำร่องเพื่อการส่งเสริมอาชีพดั้งเดิมหรืออาชีพที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

1.2 การทำให้กลุ่มอาชีพชุมชนมีความเข้มแข็ง ได้แก่

1.2.1 สมาชิกในกลุ่มมีความร่วมมือร่วมใจกันและทุกคนล้วนสามารถเป็นผู้นำกลุ่มแทนกันได้

1.2.2 สมาชิกในกลุ่มอาชีพโดยเฉพาะสมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะทำอาชีพอย่างแท้จริง

1.2.3 สมาชิกในกลุ่มอาชีพมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรมของกลุ่มเป็นอย่างดี

1.2.4 ผู้นำกลุ่มอาชีพต้องมีศิลปะในการจูงใจให้สมาชิกได้ทำกิจกรรมได้อย่างมีความสุขโดยไม่ควรเน้นการมีรายได้จนเกินไป

1.2.5 ผู้นำกลุ่มอาชีพมีทักษะในการแก้ปัญหาและเรียนรู้วิธีการที่จะทำให้ปัญหาในการทำกิจกรรมกลุ่มอาชีพน้อยลงด้วยการเป็นผู้นำในการพูดจาเวลามีปัญหาขับข้องใจกันของสมาชิกกลุ่ม

1.2.6 ผู้นำกลุ่มอาชีพเป็นคนที่มีเคยทำอาชีพดั้งเดิมเหล่านั้นมาก่อนและคนในกลุ่มให้ความนับถือ

1.2.7 กลุ่มอาชีพมีกิจกรรมในการขายสินค้าใหม่ ๆ เช่น facebook line เช่น กิจกรรมขายสินค้าทางออนไลน์ ผ่าน facebook line และ website เป็นต้น

1.3 การมีวิธีส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่

1.3.1 การจดจัดตั้งกลุ่มอาชีพให้ชัดเจนเพื่อที่จะได้รับการสนับสนุนและส่งเสริม

1.3.2 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าชุมชนและส่งประกวดเพื่อสร้างการยอมรับกับสินค้านั้น

1.3.3 จัดกิจกรรมทางการตลาดเกี่ยวกับการซื้อการขายในรูปแบบใหม่ ๆ ให้กับกลุ่มอาชีพสำหรับผู้สูงอายุตามความสมัครใจของพวกเขา

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

1.3.4 จัดเวทีเล่าเรื่องอาชีพชุมชนโดยเชิญผู้นำกลุ่มอาชีพหรือสมาชิกในกลุ่มอาชีพเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากการทำอาชีพของพวกเขา

1.3.5 จัดสรรงบประมาณเพื่อทำโครงการฝึกอาชีพหลักสูตรระยะสั้นให้คนรุ่นใหม่ใส่ใจอาชีพดั้งเดิม ด้วยการคัดเลือกคนรุ่นใหม่เพื่อทำกิจกรรมร่วมกันกับกลุ่มอาชีพโดยมีพวกตา ๆ ยาย ๆ เป็นพี่เลี้ยงและถ่ายทอดกระบวนการทำอาชีพนั้น

1.4 รูปแบบการส่งเสริมที่เหมาะสมกับอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุ ได้แก่

1.4.1 จัดสถานที่ในรูปแบบตลาดนัดชุมชนที่ไม่ต้องเสียค่าเช่าที่ทำให้กลุ่มอาชีพได้มีที่ในการวางขายสินค้าเหมือนการทำตลาดนัดแตกต่างตรงที่ว่าตลาดชุมชนจะเน้นการขายสินค้าชุมชนและไม่เสียค่าเช่าที่ในการวางขาย

1.4.2 นำสินค้าจากกลุ่มอาชีพสำหรับผู้สูงอายุในตำบลไปขายในงานต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดและนอกจังหวัดทั้งที่จัดโดยภาครัฐและภาคเอกชน เช่น งานแสดงสินค้าโอทอป งานแสงสินค้าชุมชนตามศูนย์แสดงสินค้า งานแสดงของดีชุมชนในจังหวัดและต่างจังหวัด เป็นต้น

1.4.3 สร้างความเป็นเอกลักษณ์ชุมชนที่มีอาชีพเป็นตัวนำ มีคุณภาพสินค้าและสถานที่ ที่โดดเด่นเพื่อนำเสนอและรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนที่มีคนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ

1.4.4 การพัฒนาร้านค้าชุมชนหรือตลาดชุมชนเพื่อให้มีความหลากหลายในสินค้าและเป็นที่รวมของสินค้าชุมชนที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันทำกลุ่มอาชีพ

1.4.5 ทำเป็นสถานที่ท้องเที่ยวชุมชนและแหล่งการเรียนรู้อาชีพดั้งเดิมของชุมขน เพื่อเป็นกำลังใจกับกลุ่มอาชีพให้ดำรงอยู่และสืบทอดกันต่อไป

2. ข้อมูลสำคัญของผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่มีผลต่อกระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพให้กับชุมขน (2) การทำให้กลุ่มอาชีพชุมชนมีความเข้มแข็ง และ (3) รูปแบบการส่งเสริมที่เหมาะสมกับอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุ

และผู้ที่จะสามารถให้ความชัดเจน ตรงไปตรงมาของข้อมูลเหล่านี้ คือ กำนันตำบลบางปลา จำนวน 1 คน และผู้ใหญ่บ้านจำนวน 14 หมู่บ้าน จำนวน 14 คน ผลของข้อมูลสำคัญ ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพให้กับชุมขน ได้แก่

2.1.1 การสื่อสารตามสายและการใช้ line กลุ่ม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มของแต่ละหมู่บ้านได้รับรู้ร่วมกันจากการมีนโยบายส่งเสริมอาชีพชุมชนต่าง ๆ ที่มาจากส่วนกลางและร่วมเข้ารับฟังและแก้ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการทำอาชีพของคนในชุมชน

2.1.2 จัดทำโครงการและจัดกิจกรรมนำร่องคัดเลือกเอกลักษณ์อาชีพในตำบลบางปลาเพื่อให้กลุ่มคนที่ทำอาชีพเช่นนี้อยู่มีความตื่นตัวและได้รับความสำคัญในอาชีพของพวกเขา

2.1.3 จัดทำเป็นข้อมูลประวัติอาชีพที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของคนบางปลาโดยผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่รวบรวมและดำเนินการให้เป็นรูปธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

2.1.4 จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในหมู่ที่มีเครือข่ายนักวิชาการมาให้ความรู้และแก้ปัญหาจากการทำเกษตร การเลี้ยงปลา ทำสวนมะม่วง ปลูกกล้วย เพื่อให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและการเปิดช่องทางขายใหม่ ๆ

2.1.5 สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพที่ใช้วัตถุดิบพื้นบ้านที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในแต่ละหมู่บ้านและพัฒนาปรับปรุงรูปร่างหน้าตาของสินค้าให้ดีขึ้น เช่น ทำกล้วยอบเนย กล้วยคลุกเนย เป็นต้น

2.1.6 จัดตั้งเป็นศูนย์การจัดการความรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยเฉพาะการทำเกษตรผสมตามทฤษฎีใหม่ของในหลวงรัชกาลที่ 9 เพื่อให้เกิดแนวคิดการเกษตรที่ยั่งยืน

2.1.7 สนับสนุนในการจัดทำเป็นกลุ่มการบริการให้ความรู้เกี่ยวกับซ่อมเครื่องมือทางการเกษตร เช่น เครื่องเรือ เครื่องสูบน้ำ เครื่องปั่นน้ำ เป็นต้น เพื่อให้ความรู้เบื้องต้นแต่สมาชิกกลุ่มอาชีพโดยเฉพาะคนสูงอายุที่ต้องใช้ในการทำอาชีพของตน

2.1.8 สนับสนุนในการจัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้ของดีในหมู่บ้านโดยมีชื่อกลุ่มอาชีพและสมาชิกในกลุ่มทุกคนทุกอาชีพอยู่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.1.9 จัดทำโครงการนำร่องทดลองผลิตและขายสินค้าเพื่อให้สมาชิกได้เป็นตัวอย่างเพื่อเพิ่มรายได้จากการทำอาชีพหลักของพวกเขา

2.1.10 จัดสถานที่เพื่อให้กลุ่มอาชีพได้มีที่ผลิตสินค้าและทำให้สถานที่นั้นมีบรรยากาศร้านค้าเพื่อให้สินค้าที่กลุ่มอาชีพมีช่องทางในการวางขายไปพร้อม ๆ กัน

2.1.11 สร้างความไว้ใจและความเชื่อใจกันโดยการเข้าร่วมในการทำกิจกรรมต่อยอดเอกลักษณ์อาชีพด้วยการข้อมูลที่ตรงไปตรงมา

2.1.12 ร่วมกันทำกิจกรรมในการผลิตสินค้าชุมชนและคิดวิธีสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า รวมถึงแก้ปัญหาร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่มอาชีพ

2.1.13 มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่สนับสนุนและช่วยเหลือกลุ่มอาชีพชุมชนและทำความเข้าใจให้กับสมาชิกในกลุ่มอาชีพถึงข้อจำกัดที่แต่ละหน่วยงาน

2.2 การทำให้กลุ่มอาชีพชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ได้แก่

2.2.1 มีที่ขายสินค้าที่ชัดเจน และสินค้าเป็นที่รู้จักและมีลูกค้าเขามาซื้อหรือสั่งซื้อเป็นประจำทำให้มีรายได้แน่นอน

2.2.2 การแบ่งปันรายได้และผลประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่มอาชีพมีความเท่าเทียมกัน

2.2.3 การถอดบทเรียนเพื่อนำสิ่งที่ดีที่เด่นหรือกิจกรรมที่ได้จากการศึกษาดูงานมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสิ่งที่กลุ่มอาชีพมีหรือกิจกรรมของกลุ่มอาชีพที่ทำอยู่

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

2.2.4 มีกลไกทางการตลาดทั้งสถานที่ขายและช่องทางการขายต่าง ๆ มารองรับกลุ่มอาชีพ

2.2.5 ความชัดเจนในค่าใช้จ่ายและแสดงรายได้กันอย่างตรงไปตรงมามีความพอดีพอประมาณ ไม่เกินตัวตามแนวทาวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.6 กลุ่มอาชีพมีความเป็นมาและเรื่องราวที่ชัดเจนที่ทำให้ลูกค้าหรือผู้ซื้อสินค้าเกิดความสนใจเพราะนอกจากลูกค้าจะซื้อสินค้าแล้วยังได้เรียนรู้ประวัติอาชีพนั้น ๆ ด้วย

2.2.7 กลุ่มอาชีพมีผู้นำที่เป็นนักเล่าเรื่องและมีศิลปะในการเล่าเรื่องอาชีพของตน

2.7.8 ความมีอัธยาศัยที่ดีของคนทำอาชีพกับกลุ่มลูกค้า ทำให้เกิดความประทับใจและเกิดความเชื่อมั่นเชื่อถือในสินค้านำไปสู่การเป็นลูกค้าประจำ

2.3 รูปแบบการส่งเสริมที่เหมาะสมกับอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุ ได้แก่

2.3.1 การทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านการนำสินค้าไปประกวดในเวทีประกวดสินค้าชุมชนต่าง ๆ

2.3.2 ประชาสัมพันธ์ให้คนเข้ามาซื้อสินค้าในชุมชนทำให้กลุ่มผู้สูงอายุที่ทำอาชีพอยู่ไม่ต้องนำสินค้าของตนเองออกไปขาย

2.3.3 เสริมการขายสินค้าชุมชนด้วยการทำเป็นท่องเที่ยวในชุมชนโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับกลุ่มอาชีพของผู้สูงอายุ

2.3.4 สร้างตลาดกลางหรือตลาดนัดสินค้าทางการเกษตรเพื่อรองรับผลผลิตจากการทำเกษตร และสินค้าประมงน้ำจืด เป็นแหล่งรวมสินค้าทางการเกษตรและจากการทำอาชีพประมงน้ำจืด

2.3.5 การพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างรายได้ให้กับกลุ่มอาชีพด้วยการสร้างเป็นบ้านพัก (home stay)

2.3.6 การพัฒนาคลองและการเชื่อมคลองในการทำเส้นทางท่องเที่ยวทางเรือเพื่อเป็นช่องทางหนึ่งของการท่องเที่ยวชุมชน

2.3.7 การส่งเสริมการขายสินค้าของกลุ่มอาชีพด้วยสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เปิดหน้าเว็บเพจ เว็บไซด์ facebook และ line เป็นต้น

2.3.8 เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้อาชีพชุมชนและมีรูปแบบกิจกรรมในการศึกษาดูงาน

2.3.9 เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนหรือทำเป็นตลาดน้ำที่มีกลุ่มอาชีพหรือผู้นำชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

3. ข้อมูลสำคัญของผู้นำ/สมาชิกของกลุ่มอาชีพที่มีผลต่อกระบวนการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพประกอบด้วย (1) ปัญหาและอุปสรรคในการทำอาชีพและกลุ่มอาชีพ (2) ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพ และ (3) รูปแบบในการส่งเสริมที่เหมาะสมกับอาชีพของตน

และผู้ที่จะสามารถให้ความชัดเจน ตรงไปตรงมาของข้อมูลเหล่านี้ คือ ผู้นำกลุ่มอาชีพชุมชน จำนวน 10 คน ผลของข้อมูลสำคัญ ดังนี้

3.1 ปัญหาและอุปสรรคในการทำอาชีพและกลุ่มอาชีพ ได้แก่

3.1.1 สมาชิกในกลุ่มอาชีพนำสินค้าออกไปขายกันเองโดยไม่รวมกลุ่มกันขายสินค้าทำให้เกิดการเกิดการตัดราคากันเองและการนำสินค้าที่ไม่มีคุณภาพมาปนกันโดยไม่ซื่อสัตย์กับลูกค้า

3.1.2 การแข่งขันกันเองระหว่างกลุ่มอาชีพที่ทำอาชีพเหมือนกันจนเกินไปทำให้เป็นผลผลิตออกมาล้นตลาดและราคาถูกจนบางครั้งต้องยอมให้เน่าเสียเพราะขายไม่สามารถขายได้

3.1.3 สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปอันเกิดจากชุมชนมีโรงงานมากขึ้นซึ่งบางครั้งส่งผลกระทบต่อกลุ่มอาชีพทำการประมงน้ำจืดและทำการเกษตรที่ต้องมั่นตรวจสอบคุณภาพของน้ำอย่างสม่ำเสมอ

3.1.4 การขาดการบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของการทำอาชีพการเกษตรและการทำประมงน้ำจืด ทำให้การแก้ปัญหาไม่ทันท่วงที

3.1.5 การมีจำนวนสินค้าที่ไม่เพียงพอต่อการนำไปขายหรือนำไปแปรรูปเพื่อขายทำให้ไม่สามารถส่งสินค้าต่อความต้องการของลูกค้า

3.1.6 ขาดการแยกระดับมาตรฐานสินค้าที่ชัดเจนเพื่อให้กลุ่มลูกค้าได้เห็นชัดตัวเช่นไม่จัดโซนนิ่งสินค้าที่ได้รับมาตรฐานในแต่ละระดับ ไม่แสดงระดับดาวในการขายสินค้า เป็นต้น

3.1.7 ขาดการติดตามประเมินผลระดับมาตรฐานกับกลุ่มอาชีพที่มาจดตั้งเป็นสินค้าโอทอป

3.1.8 ขาดการให้ความรู้ความเข้าใจในประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมจากการจดตั้งเป็นสินค้าโอทอปและขาดการให้ความรู้ในระดับของแต่ละดาวอย่างแท้จริง ซึ่งควรจะมีสิทธิประโยชน์กำกับมากกว่าประโยชน์ที่จะได้รับการเป็นสินค้าโอทอป

3.1.9 ขาดการส่งเสริมอาชีพอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริม

3.1.10 สถานที่ทำอาชีพของบางกลุ่มอาชีพมีข้อจำกัดในการเดินทางของคนทำอาชีพและลูกค้าที่จะเข้ามาซื้อหรือจะมาศึกษาดูงาน

3.1.11 ขาดการมีสถานที่หรือเวทีในการขายสินค้าชุมชนที่เป็นรูปธรรม

3.1.12 ขาดการบันทึกหรือจัดทำเป็นข้อมูลสูตรอาหารดั้งเดิมและสูตรขนมที่มีเอกลักษณ์ของตำบลบางปลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

3.1.13 ขาดความสนใจที่จะต่อยอดอาชีพของคนรุ่นหลังที่จะการสืบทอดของอาชีพดั้งเดิม

3.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพ ได้แก่

3.2.1 จัดลำดับความสำคัญของอาชีพก่อนการสนับสนุนงบประมาณลงไปสู่อาชีพนั้น ๆ

3.2.2 ควรมีการบูรณาการหน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมอาชีพ ให้มีกระบวนการส่งเสริมอาชีพร่วมกันเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง

3.2.3 ควรมีรูปแบบในส่งเสริมการขายหรือช่องทางในการขายที่เห็นได้ชัดและกลุ่มอาชีพสามารถนำสินค้าของตนไปขายได้

3.2.4 การให้ความรู้กับสมาชิกกลุ่มอาชีพทั้งการขายและการคัดหาคู่ค้าเพื่อที่จะได้คุมคุณภาพวัตถุดิบ โดยการอบรมหรือการศึกษาดูงานในอาชีพนั้น ๆ

3.2.5 การจัดรูปแบบการขายที่หลากหลายที่ทำให้กลุ่มอาชีพมีทางเลือกในการนำสินค้าของตนไปขาย

3.2.6 การหาช่องทางในการสืบทอดเอกลักษณ์อาชีพ ด้วยการจดบันทึกหรือจัดทำเป็นสูตรผลิตสินค้าของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และส่งเสริมให้ผู้สนใจเข้ามาฝึกทำหรือฝึกอบรมการทำอาชีพเหล่านี้

3.3 รูปแบบในการส่งเสริมที่เหมาะสมกับอาชีพของตน ได้แก่

3.3.1 ทำเป็นศูนย์การเรียนรู้และมีหน่วยงานประชาสัมพันธ์ให้คนเข้ามาซื้อสินค้าในชุมชน

3.3.2 ทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนโดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่เดิม เช่น ความสวยงามของคลอง กลุ่มอาชีพที่มีสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตำบลบางปลามาเป็นจุดขาย

3.3.3 พัฒนาร้านค้าชุมชนที่มีอยู่ในตำบลเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มอาชีพได้นำผลิตภัณฑ์ชุมชน มาวางขายได้มากขึ้น

3.3.4 การทำเป็นตลาดนัดในชุมชนเพื่อให้กลุ่มอาชีพได้มีช่องทางที่ชัดเจนในการนำผลิตภัณฑ์มาวางขายภายในตลาดแห่งนั้น

3.3.5 การจัดพื้นที่ภายในศูนย์แสดงสินค้าโอทอป เพื่อให้กลุ่มอาชีพมีสถานที่จำหน่ายที่แน่นอน ไม่ต้องขนย้ายอุปกรณ์การทำอาชีพและตัวผลิตภัณฑ์ชุมชน

3.3.6 บูรณาการรูปแบบในการส่งเสริมการขายสินค้าชุมชนให้กับสมาชิกในกลุ่มอาชีพได้เลือกช่องทางขายตามความถนัดของพวกเขา

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

การวิเคราะห์รูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการศึกษาในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ คือ การเสนอทางเลือกรูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา โดยผู้วิจัยนำผลข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ที่เกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมที่เหมาะสมกับอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุและทบทวนแนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์เป็นทางเลือกในการส่งเสริมอาชีพ และการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญของรูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ จากค่าระดับการให้ความสำคัญของตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ตามกระบวนการวิเคราะห์ตามลำดับชั้น (analysis hierarchy process: AHP) ของ Satty (2008) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สามารถใช้กับการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียด ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ทางเลือกรูปแบบในการส่งเสริมอาชีพผ่านการให้ความสำคัญของตัวแทนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ (1) การจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน (2) ตลาดนัดชุมชน (3) ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน และ (4) ศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP แสดงตามผังภาพที่ 4.1 ดังนี้

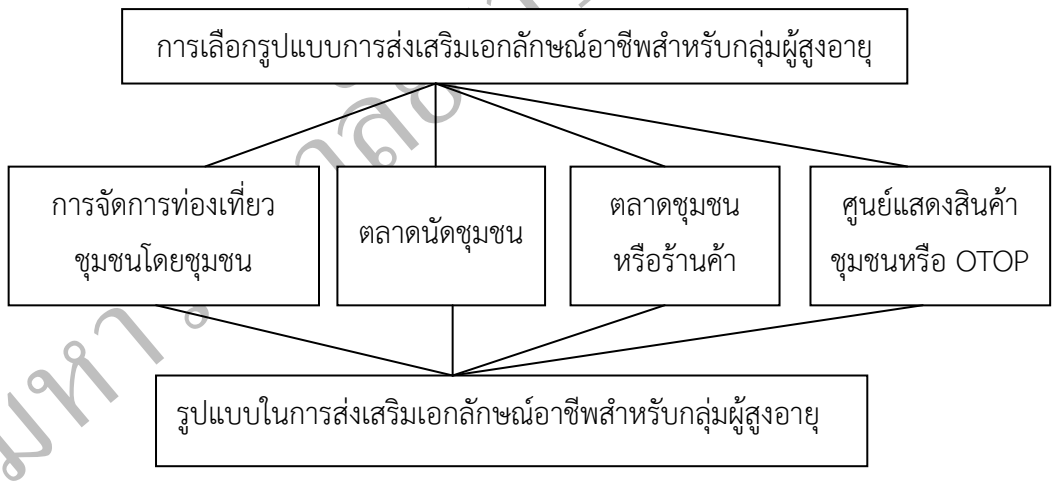

ภาพที่ 4.1 ผังสำหรับการเลือกรูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับผู้สูงอายุ

ผลการวิเคราะห์ระดับการให้ความสำคัญในการเลือกรูปแบบการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ มีขั้นตอนตามตาราง ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบค่าระดับความสำคัญในรูปแบบการส่งเสริมอาชีพเป็นรายคู่

รูปแบบการส่งเสริมอาชีพ	การจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน	ตลาดนัดชุมชน	ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน	ศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP
การจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน	1	5	7	1
ตลาดนัดชุมชน	1/5 (0.20)	1	1	3
ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน	1/7 (0.14)	1	1	2
ศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP	1	1/3 (0.33)	1/2 (0.50)	1
รวม	2.34	7.33	9.50	7.00

จากตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบค่าระดับความสำคัญในรูปแบบการส่งเสริมอาชีพเป็นรายคู่ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความสำคัญกับการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน “ค่อนข้างมาก” กับตลาดนัดชุมชน มีค่าเท่ากับ 5 และให้ความสำคัญ “มากกว่า” ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน มีค่าเท่ากับ 7 รวมถึงให้ความสำคัญ “เท่ากัน” กับศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP มีค่าเท่ากับ 1

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความสำคัญกับตลาดนัดชุมชน “เท่ากัน” กับตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน มีค่าเท่ากับ 1 และให้ความสำคัญ “ปานกลาง” กับศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP มีค่าเท่ากับ 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ตารางที่ 4.2 การคำนวณค่าเฉลี่ยน้ำหนักความสำคัญในรูปแบบการส่งเสริมอาชีพ

รูปแบบการส่งเสริมอาชีพ	การจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน	ตลาดนัดชุมชน	ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน	ศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP	ผลรวมแนวนอน	**ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความสำคัญ (ผลรวม)/4**	**อันดับน้ำหนักความสำคัญ**
การจัดการท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน	0.43	0.68	0.73	0.14	1.98	**0.49**	**1**
ตลาดนัดชุมชน	0.08	0.14	0.11	0.43	0.76	**0.19**	**2**
ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน	0.06	0.14	0.11	0.29	0.60	**0.15**	**4**
ศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP	0.43	0.04	0.05	0.14	0.66	**0.17**	**3**
ผลรวมแนวตั้ง	1.00	1.00	1.00	1.00	4.00	**1.00**	

จากตารางที่ 4.2 การคำนวณค่าเฉลี่ยน้ำหนักความสำคัญในรูปแบบการส่งเสริมอาชีพ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ให้น้ำหนักความสำคัญกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.49 รองลงมาตลาดนัดชุมชน เป็นเป็นดับที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.19 ศูนย์แสดงสินค้าชุมชน หรือ OTOP เป็นอันดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.17 และตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน เป็นอันดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.15

โดยสรุป การวิเคราะห์ทางเลือกในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ได้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับรูปแบบในการส่งเสริมอาชีพประกอบด้วย การจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน ตลาดนัดชุมชน ตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชน และศูนย์แสดงสินค้าชุมชนหรือ OTOP

และเมื่อนำมาคำนวณน้ำหนักความสำคัญ พบว่า รูปแบบการส่งเสริมอาชีพกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้น้ำหนักความสำคัญมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.49 รองลงมาตลาดนัดชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.19 และตลาดชุมชนหรือร้านค้าชุมชนน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.15

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผลการวิเคราะห์รูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุใน ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการศึกษาในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ คือ การเสนอผลการวิเคราะห์รูปแบบในการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ทางเลือกที่มีค่านำหนักการให้ความสำคัญอันดับที่ 1 คือ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน เพื่อกำหนดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมขนร่วมกับผู้บริหารชุมชน ผู้นำชุมชน ผู้นำ/สมาชิกกลุ่มอาชีพในหัวข้อกิจกรรมเรื่อง “one day trip: ท่องเที่ยวชุมชนตามตำนานของดีบางปลา เอกลักษณ์อาชีพชุมชน”

โดยกำหนดผู้เข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน เป็นจำนวนทั้งหมด 80 คนประกอบด้วยผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 60 คน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมอาชีพในชุมชน ได้แก่ ผู้บริหารชุมชน ผู้นำชุมชนท้องถิ่นและสมาชิกกลุ่มอาชีพ เป็นจำนวน 20 คน ด้วยการกำหนดจุดเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนตามสถานทำอาชีพและแหล่งจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมของชุมชน จำนวน 11 จุด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสถานที่ของกลุ่มอาชีพที่ทำอยู่แล้วเป็นหลัก เพื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์ของการส่งเสริมเอกลักษณ์อาชีพตามรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน ได้แก่ ด้านภาพรวมและด้านการมีรายได้ของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ จากผู้มีส่วนส่วนเกี่ยวข้อง และด้านความพร้อมของกลุ่มอาชีพและข้อเสนอแนะ (ข้อดีและข้อปรับปรุง) จากผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผลจากวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชนตามเส้นทางการท่องเที่ยวทั้ง 11 จุด ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ด้านภาพรวม ได้แก่

1. กลุ่มเอกลักษณ์อาชีพที่อยู่ในชุมชนมีความตื่นตัวและมองเห็นโอกาสในการสร้างและเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มอาชีพ
2. เกิดความสามัคคีของสมาชิกในกลุ่มอาชีพที่ร่วมแรงร่วมใจกันผลิตสินค้าของตน
3. เกิดการร่วมกันคิดและร่วมกันตัดใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมอาชีพในชุมชน
4. เป็นประสบการณ์และความแปลกใหม่ในการบริหารจัดการอาชีพชุมชน
5. สมาชิก/กลุ่มอาชีพมีโอกาสในการเพิ่มรายได้ให้กับพวกเขาจากกิจกรรมที่จัดขึ้น
6. สมาชิก/กลุ่มอาชีพมีความต้องการให้จัดในรูปแบบนี้มากกว่านำสินค้าไปวางขายนอกสถานที่
7. สมาชิก/กลุ่มอาชีพพร้อมและยินดีให้ความร่วมมือในการส่งเสริมรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวชุมชน
8. ผู้นำชุมชนมองว่าควรมีกิจกรรมย่อยอีกเพื่อให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น กิจกรรมในการยกยอปลาสลิด การล่องเรือ การมีจุดถ่ายรูป ถ่ายภาพหรือ check in เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

9. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับประสบการณ์และความรู้ในเอกลักษณ์อาชีพของชุมชนจากผู้นำกลุ่มอาชีพและวิทยากรในการแนะกลุ่มอาชีพและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพ

10. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและกลุ่มอาชีพมีความสัมพันธ์อันดีและมีความเป็นกันเองมากกว่าการซื้อขายผลิตภัณฑ์สินค้าอย่างเดียว มีการสอบถามความเป็นมาของสินค้าขั้นตอนและวิธีการผลิตสินค้า

11. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความประทับใจและชอบชื่นในกระบวนการทำอาชีพดั้งเดิม เช่น วิธีการปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้ วิธีการทำปลาสลิดเค็มแดดเดียว และวิธีทำขนมกง เป็นต้น

12. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชื่นชอบในละครชาตรี ที่ยังคงมีอยู่ในตำบลบางปลา

13. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชื่นชอบในการจัดให้มีการทำบุญไหว้พระก่อนท่องเที่ยวชุมชน

14. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมองว่ากิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์และต้องการให้เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

ผลการวิเคราะห์ด้านการมีรายได้ของกลุ่มอาชีพ

โดยการรวบรวมรายได้จากการแจ้งยอดรายได้ในการขายผลิตภัณฑ์ชุมชนในแต่ละกลุ่มเอกลักษณ์อาชีพที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 11 จุด และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมกับช่วงเวลาที่ใช้ไปในแต่ละจุด รวมถึงประมาณรายได้เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาและจำนวนคนที่เพิ่มขึ้น ตามตารางที่ 4.3 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ชุมชนในแต่ละจุดกับเวลาที่ใช้ไป

กลุ่มเอกลักษณ์อาชีพสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ	จำนวนผู้ร่วมกิจกรรม (คน)	รายได้รวมต่อจุด (บาท)	ระยะเวลาต่อจุด (นาที)	ประมาณการรายได้ต่อวัน (5ชม.) (บาท)	ประมาณการคนเพิ่มขึ้น (คน)	ประมาณการรายได้ต่อวัน (5ชม.) (บาท)
จุดที่ 1 กลุ่มอาชีพแปรรูปปลาสลิดแดดเดียว เมี่ยงปลาสลิด ข้าวเกรียบปลาสลิด น้ำพริกปลาสลิด	60	6,000	30	60,000	120	120,000
จุดที่ 2 ไหว้พระขอพรวัดคลองสี่	60	3,570	30	35,700	120	71,400
จุดที่ 3 กลุ่มอาชีพทำปลาสลิดดั้งเดิม ปลาสลิดตากแห้ง	60	1,500	20	22,500	120	45,000
จุดที่ 4 กลุ่มอาชีพทำกล้วยอบเนย ขนมถังทองพระจันทร์ข้างแรม กุ้งหวาน	60	1,800	20	27,000	120	54,000
จุดที่ 5 ขอพรสักการะศาลเจ้าพ่อเสือ	60	0	20	0	120	0
จุดที่ 6 กลุ่มอาชีพขายปลาสด ปลาสลิดเค็มแดดเดียว ปลาสลิดหอม	60	4,600	20	69,000	120	138,000
จุดที่ 7 กลุ่มอาชีพทำขนมกงดั้งเดิม	60	900	20	13,500	120	27,000
จุดที่ 8 กลุ่มอาชีพทำแกงส้ม แกงส้มสำเร็จรูป น้ำดื่มสมุนไพร ไข่เค็ม (ชนะการประกวด)ขนมเบื้องญวน ขนมจีบ มะตะบะ เฉาก๊วยเห็ด ขนมไทย	60	7,200	30	72,000	120	144,000
จุดที่ 9 กลุ่มอาชีพละครชาตรี นาฏศิลปะในตำบลบางปลา	60	2,300	30	34,500	120	69,000
จุดที่ 10 ไหว้พระพุทธศากยะมุนีศรีมหาโพธิ์และขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ศาลเจ้าพ่อพระลักษณ์พระราม (วัดบางปลา)	60	1,290	20	19,350	120	38,700
จุดที่ 11 ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มอาชีพเกษตร การเลี้ยงปลาสลิด มะม่วงน้ำดอกไม้ มะม่วงน้ำปลาหวาน ข้าวเหนียวมะม่วง	60	4,600	30	46,000	120	92,000
รายได้รวมที่เข้าสู่กลุ่มอาชีพในชุมชน	60	**33,760**		**399,550**	120	**799,100**

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

จากตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ชุมชนในแต่ละจุดกับเวลาที่ใช้ไปพบว่า มีรายได้โดยรวมที่เข้าสู่กลุ่มอาชีพในชุมชนทั้งหมดตามกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน คิดเป็นจำนวนเงิน 33,760 บาท/วัน)/60 คน

เมื่อประมาณการรายได้ต่อวัน (5 ชม.) ต่อนักท่องเที่ยว 60 คน จะมีรายได้โดยรวมคิดเป็นจำนวนเงิน 399,0550 บาทต่อวัน และเมื่อประมาณการนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 120 คน จะมีรายได้โดยรวมคิดเป็นจำนวนเงิน 799,100 บาทต่อวัน

และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มอาชีพ พบว่า

จุดที่ 1 กลุ่มอาชีพแปรรูปปลาสลิดแดดเดียว เมี่ยงปลาสลิด ข้าวเกรียบปลาสลิด น้ำพริกปลาสลิด มีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 6,000 บาท/30 นาที/60 คน

เมื่อประมาณการรายได้ต่อวัน (5 ชม.) ต่อนักท่องเที่ยว 60 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 60,000 บาทต่อวัน และเมื่อประมาณการนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 120 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 120,000 บาทต่อวัน

จุดที่ 3 กลุ่มอาชีพทำปลาสลิดดั้งเดิม ปลาสลิดตากแห้ง มีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 1,500 บาท/20 นาที/60 คน

เมื่อประมาณการรายได้ต่อวัน (5 ชม.) ต่อนักท่องเที่ยว 60 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 22,500 บาทต่อวัน และเมื่อประมาณการนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 120 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 45,000 บาทต่อวัน

จุดที่ 4 กลุ่มอาชีพทำกล้วยอบเนย ขนมถังทองพระจันทร์ข้างแรม กุ้งหวาน มีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 1,800 บาท/20 นาที/60 คน

เมื่อประมาณการรายได้ต่อวัน (5 ชม.) ต่อนักท่องเที่ยว 60 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 27,000 บาทต่อวัน และเมื่อประมาณการนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 120 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 54,000 บาทต่อวัน

จุดที่ 6 กลุ่มอาชีพขายปลาสด ปลาสลิดเค็มแดดเดียว ปลาสลิดหอม มีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 4,600 บาท/20 นาที/60 คน

เมื่อประมาณการรายได้ต่อวัน (5 ชม.) ต่อนักท่องเที่ยว 60 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 69,000 บาทต่อวัน และเมื่อประมาณการนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 120 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 138,000 บาทต่อวัน

จุดที่ 7 กลุ่มอาชีพทำขนมกงดั้งเดิม มีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 900 บาท/20นาที /60 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

เมื่อประมาณการรายได้ต่อวัน (5 ชม.) ต่อนักท่องเที่ยว 60 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 13,500 บาทต่อวัน และเมื่อประมาณการนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 120 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 27,000 บาทต่อวัน

จุดที่ 8 กลุ่มอาชีพทำแกงส้ม แกงส้มสำเร็จรูป น้ำดื่มสมุนไพร ไข่เค็ม (ชนะการประกวด) ขนมเบื้องญวน ขนมจีบ มะตะบะ เฉาก๊วยเห็ด ขนมไทย มีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 7,200 บาท/30นาที/60 คน

เมื่อประมาณการรายได้ต่อวัน (5 ชม.) ต่อนักท่องเที่ยว 60 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 72,000 บาทต่อวัน และเมื่อประมาณการนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 120 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 144,000 บาทต่อวัน

จุดที่ 9 กลุ่มอาชีพละครชาตรี นาฏศิลปะในตำบลบางปลา มีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 2,300 บาท/30นาที/60 คน

เมื่อประมาณการรายได้ต่อวัน (5 ชม.) ต่อนักท่องเที่ยว 60 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 34,500 บาทต่อวัน และเมื่อประมาณการนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 120 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 69,000 บาทต่อวัน

จุดที่ 11 ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มอาชีพเกษตร การเลี้ยงปลาสลิด มะม่วงน้ำดอกไม้ มะม่วงน้ำปลาหวาน ข้าวเหนียวมะม่วง มีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 4,600 บาท/30นาที/60 คน

เมื่อประมาณการรายได้ต่อวัน (5 ชม.) ต่อนักท่องเที่ยว 60 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 46,000 บาทต่อวัน และเมื่อประมาณการนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 120 คน จะมีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 92,000 บาทต่อวัน

โดยสรุป ด้านการมีรายได้ของกลุ่มอาชีพ จากการจัดกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่เข้าร่วมในกิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวชุมชนมี รายได้โดยรวมคิดเป็นจำนวนเงิน 33,760 บาท/วัน)/60 คน

และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มอาชีพ พบว่า

จุดที่ 8 กลุ่มอาชีพทำแกงส้ม แกงส้มสำเร็จรูป น้ำดื่มสมุนไพร ไข่เค็ม (ชนะการประกวด) ขนมเบื้องญวน ขนมจีบ มะตะบะ เฉาก๊วยเห็ด ขนมไทย มีรายได้รวมมากที่สุด คิดเป็นจำนวนเงิน 7,200 บาท/30นาที/60 คน รองลงมาจุดที่ 1 กลุ่มอาชีพแปรรูปปลาสลิดแดดเดียว เมี่ยงปลาสลิด ข้าวเกรียบปลาสลิด น้ำพริกปลาสลิด มีรายได้รวมคิดเป็นจำนวนเงิน 6,000 บาท/30 นาที/60 คน และจุดที่ 7 กลุ่มอาชีพทำขนมกงดั้งเดิม มีรายได้รวมน้อยที่สุด คิดเป็นจำนวนเงิน 900 บาท/20นาที /60 คน

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ผลการวิเคราะห์ด้านความพร้อมของกลุ่มอาชีพ ได้แก่

1. มีความร่วมมือร่วมใจกันให้การบริการและต้อนรับผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างเป็นกันเอง

2. มีผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนที่หลากหลายเพื่อรองรับการท่องเที่ยวชุมชน เช่น ปลาสลิดแดดเดียว ปลาสลิดทอดกรอบ เมี่ยงปลาสลิด ขนมกง กล้วยคลุกเนย ขนมถังทอง น้ำแกงส้มสำเร็จรูป ขนมเบื้องญวน เป็นต้น

3. มีการจัดเตรียมสถานที่สำหรับให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวได้ชมดูการสาธิตและขั้นตอนการผลิตร่วมกัน

4. จัดเตรียมอุปกรณ์เพื่อสาธิตและขั้นตอนการผลิตสินค้าเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้ในผลิตภัณฑ์ในแต่ละกลุ่มอาชีพ

5. มีผู้แนะนำกลุ่มอาชีพประจำตามจุดเพื่อเล่าประวัติและแนะนำผลิตภัณฑ์รวมถึงคุณภาพและราคา

6. ผู้ทำอาชีพมีความพร้อมในการตอบคำถามทุกเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการผลิตภัณฑ์สินค้าที่พวกเขานำมาจำหน่ายและทำอาชีพอยู่

ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม (ข้อดีและข้อปรับปรุง) ได้แก่

ข้อดี

1. บรรยากาศบริเวณรอบนอกสถานที่ทำอาชีพมีความสวยงาม คลองสวย มีความร่มรื่น เป็นธรรมชาติเหมาะสำหรับการเยี่ยมชมสินค้าและการสาธิตการผลิตสินค้า

2. เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนมีลักษณะเฉพาะของคนบางปลา เช่น มะม่วงน้ำดอกไม้เบอร์ 4 มะม่วงน้ำปลาหวาน ปลาสลิดเค็มแดดเดียวสูตรดั้งเดิม ข้าวเกรียบปลาสลิด กล้วยคลุกเนย และขนมกง เป็นต้น

3. ผู้ทำอาชีพมีทักษะและมีความชำนาญในการทำอาชีพ เช่น การทำขนมกงที่มีวิธีและขั้นตอนที่มีรายละเอียดมากเหมาะกับเป็นสินค้าเฉพาะในตำบลบางปลา แกงส้มปรุงสำเร็จเพียงแค่ฉีกซองใส่ผัก กุ้ง ก็ทำแกงส้มได้แล้ว และการทำข้าวเกรียบปลาสลิด เป็นต้น

4. คนในชุมชนมีความร่วมมือร่วมใจกันต้อนรับเป็นอย่างดี และเป็นนักจัดการและนักบริการที่ดีสร้างความประทับใจและสนใจที่จะมาอีกครั้ง

5. เป็นแหล่งเรียนรู้อาชีพดั้งเดิมที่อยู่ใกล้กับเขตเมืองสามารถกำหนดเวลาเดินทางไป- กลับได้โดยสะดวก และมีถนนเข้ามาที่แหล่งการทำอาชีพหลายทางเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวชุมชนเขตเมือง

6. เป็นแหล่งเรียนรู้การเกษตรโดยมีศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถเข้าชมได้ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ของอดีตผู้ใหญ่ทรัพย์มณี ที่เปิดให้เข้าชมสวนมะม่วงน้ำดอกไม้โดยทางเรือ ร่วมกันทำข้าวเหนียว

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มะม่วง และมะม่วงน้ำปลาหวาน และได้เรียนรู้วิธีการทำขนมกงโบราณที่เป็นลักษณะเฉพาะของคนบางปลา เป็นต้น

ข้อปรับปรุง

1. ควรมีกิจกรรมย่อยนอกจากการชมการผลิตเพื่อให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เช่น กิจกรรมในการยกยอปลาสลิด การล่องเรือ การมีจุดถ่ายรูป ถ่ายภาพหรือ check in เป็นต้น

2. ควรมีสถานที่จอดรถในแต่ละสถานที่ทำอาชีพให้เพียงพอเพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว

3. ควรมีห้องน้ำสาธารณะรวม และห้องน้ำในแต่ละจุดการทำอาชีพหรือกลุ่มจำหน่ายอาชีพเพื่ออำนวยความสะดวกของลูกค้า

4. ควรมีที่พักและที่นั่งเพิ่มเติมเพื่อลดการเข้าคิวซื้อหรือชมการสาธิตผลิตภัณฑ์สินค้าต่าง ๆ

5. ควรมีที่นั่งรับประทานอาหารหรือขนม โดยจัดเป็นซุ้มหรือโต๊ะสนามต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อและนั่งทานได้แบบชิว ๆ

6. ควรมีป้ายบอกแหล่งการทำอาชีพหรือจุดเที่ยวชมให้ชัดเจนมองเห็นได้ชัด

7. ควรตกแต่งสถานที่หรือร้านของกลุ่มอาชีพให้มีความโดดเด่นเห็นได้ชัด และมีมุมสำหรับให้นักท่องเที่ยวได้พัก เช่น มีป้ายร้านที่เด่นและชัดเจน ตกแต่งบริเวณโดยรอบให้น่าสนใจ เป็นต้น

8. ควรตกแต่งสถานที่ทำอาชีพหรือร้านทำอาชีพให้มีความแปลกใหม่ เช่น ทำเป็นรูปโดมในการตากปลาสลิด รูปปั้นปลาสลิดในรูปแบบต่าง ๆ และทำเป็นรูปปั้นขนมกงติดตั้งไว้ เป็นต้น เพื่อเป็นจุด check in ถ่ายภาพ เป็นการประชาสัมพันธ์ไปด้วย

9. ผลิตภัณฑ์แปรรูปต่าง ๆ ควรมีการทำแพคเกจจิ้งที่น่าสนใจเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนเช่น ถุง ซอง หรือกล่องในผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

10. ควรมีกิจกรรมท่องเที่ยวชมทางเรือจะทำให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะสถานที่ได้เปรียบมีคลองที่สวยงามและกลุ่มอาชีพอยู่บริเวณข้างคลองเป็นส่วนใหญ่

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี